

Силабус навчальної дисципліни ІХТІОЛОГІЯ

Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут/факультет психолого-природничий
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії
Силабус

Назва дисципліни/ освітнього компонента	ІХТІОЛОГІЯ
Освітня програма	014 Середня освіта, біологія та здоров'я людини
Компонент освітньої програми	вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3,0 кредити/105 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Мова викладання	Українська
Викладач	Доцент, канд. вет. наук Рудь Олег Григорович
CV викладача на сайті кафедри, в соцмережі	
E-mail викладача:	Oleg.rud-rud1965@ukr.net
Консультації	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Іхтіологія є складовою курсу Зоологія (зоологія хордових) і є однією з основних дисциплін фахівців біологів, працівників медичних та ветеринарних закладів, працівників різноманітних лабораторій, які мають право проводити дослідження сировини й продукції тваринного походження.

Вивчення курсу має за мету надати студентові необхідний обсяг теоретичних знань і практичних вмінь і навичок, які дозволяють молодому спеціалістові викладати природознавчий матеріал у відповідності з сучасними вимогами, а також підготувать його до природоохоронної діяльності в справі виховання учнів в дусі любові до природи, бережливого ставлення до неї і раціонального використання її ресурсів.

Вона вивчає морфологію, анатомію, фізіологію, життєві цикли та екологію (місце і роль рибоподібних та риб в природних екосистемах), їх систематику та розповсюдження.

Мета дисципліни полягає в засвоєнні сучасних даних про біорізноманіття риб континентальних водойм нашої планети, морів та світового океану, а також внутрішніх водойм України, Азовського та Чорного морів. Важливим є сприйняття сучасної системи рибоподібних і риб та засвоєння студентами наукових основ і принципів систематики іхтіофауни.

Завданнями вивчення дисципліни є доповнення та формування знань студентів щодо морфо-функціональних особливостей організації різних видів

риб, їх виникнення, поширення та сучасну систематику, що слугуватиме основою для подальшого вивчення студентами інших біологічних дисциплін і чітко корелює з суміжними дисциплінами шляхом встановлення міжпредметних зв'язків.

Оволодіння теоретичними знаннями про походження, будову, спосіб життя, поширення, систематику рибоподібних і риб; практичними навичками щодо встановлення економічної належності, вимірювання риб.

знати: загальні і спеціальні відомості про будову риби, походження і місце

у загальній системі тваринного світу; існуючі складові способів життя риби,

відмінності і належність до різних екологічних груп за типами розмноження,

живлення, міграцій, добової ритміки, кількості, особливостей росту, поширення

у водоймах світу та України;

вміти: користуватися спеціальною та довідковою літературою, визначниками; встановлювати екологічну належність ікри і личинок риби; правильно вимірювати рибу, досліджувати її живлення, вік, жирність, вгодованість, стадії зрілості статевих продуктів (ікри і молоко), мітити рибу мітками; розробляти розрахунки за її кількістю, смертністю та рибопродуктивністю. У результаті вивчення навчальної дисципліни фахівці повинні вміти визначати видову належність риб, уміло користуватися визначниками, знати основні систематичні групи риб, їх головних і особливо промислово цінних представників, особливості будови, біології, промислового та господарського значення різних риб.

Очікувані результати навчання (базуються на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою, та деталізуються)

Компетентності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність спілкуватись державною мовою як усно так і письмово.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

ПК1. Здатність використовувати біологічні поняття, закони, концепції, вчення й теорії для пояснення та розвитку в учнів розуміння цілісності та взаємозалежності живих систем і організмів.

ПК2. Здатність розуміти й уміти пояснити будову, функції, життєдіяльність, розмноження, класифікацію, походження, поширення, використання живих організмів і систем усіх рівнів організації.

ПК4. Здатність здійснювати безпечні біологічні дослідження в лабораторії та природних умовах, інтерпретувати результати досліджень.

ПК6. Здатність застосовувати методи й засоби навчання біології для розвитку здібностей учнів.

Програмні результати (ПРН)

ПРН5. Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН13. Знає біологічну термінологію і номенклатуру, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки.

ПРН14. Знає будову та основні функціональні особливості підтримання життєдіяльності живих організмів.

ПРН18. Знає роль живих організмів та біологічних систем різного рівня у житті суспільства, їх використання, охорону, відтворення.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи іхтіології.

Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ІХТІОЛОГІЮ. МОРФОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ РИБ.

Тема 2. АНАТОМІЧНА БУДОВА ТІЛА РИБ

Тема 3. ШКІРА РИБ ТА ЇЇ ПОХІДНІ

Змістовий модуль 2. Походження та будова рибоподібних і риб.

Тема 4. ОПОРНО-РУХОВА СИСТЕМА РИБ

Тема 5. СИСТЕМА ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ ТА ТИПИ ХАРЧУВАННЯ РИБ.

Тема 6. ОРГАНИ ДИХАННЯ РИБ

Змістовий модуль 3. Спосіб життя рибоподібних і риб

Тема 7. КРОВОНОСНА СИСТЕМА РИБ

Тема 8. СЕЧОСТАТЕВА СИСТЕМА РИБ

Тема 9. НЕЙРОЕНДОКРИННА РЕГУЛЯЦІЯ ФУНКЦІЙ ОРГАНІЗМУ РИБ

Тема 10. СПЕЦИФІЧНІ ОРГАНИ ЧУТТІВ У РИБ

Рекомендована література та інформаційні ресурси ОСНОВНА

1. Алексієнко В.Р. Іхтіологія: Посібник для студентів біологічних факультетів. 2-ге видання. – К.: Український фітосоціологічний центр, 2010. – 116 с.
2. Біологічне різноманіття України. Дніпропетровська область. Круглороті (*Cyclostomata*). Риби (*Pisces*) [Текст]. за загальн. ред. проф. О.Є. Пахомова. - Д.: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2008. - 304 с.
3. Булахов В. Л. Морфологія та анатомія хордових тварин [Текст]. Д.: ДДУ, 1999. - 160 с.
3. Гриневич Н.Є. Загальна іхтіологія: конспект лекцій для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 207 “Водні біоресурси та аквакультура” / Н.Є. Гриневич, В.С. Жарчинська, Н.М. Присяжнюк, А.О. Слюсаренко, О.А. Хом’як, О.Р. Михальський, А.М. Трофимчук. – Біла Церква, 2021. – 150 с.
4. Дехтярьов П.А., Євтушенко М.Ю., Шерман І.М. Фізіологія риб. Київ, 2014. 315 с.

5. Зоологія хордових : підручник : [для студ. вищ. навч. закл.] / [Й. В. Царик, І. С. Хамар, І. В. Дикий та ін.] ; за ред. проф. Й. В. Царика. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 356 с. – Серія «Біологічні Студії».

6. Мельник О.П., Костюк В.В., Шевченко П.Г. Анатомія риб. Київ, 2008. 624 с.

7. Пилипенко Ю.В., Шевченко П.Г., Цедик В.В. та ін. Методи іхтіологічних досліджень: навчальний посібник. Херсон, 2017. 432 с.

8. Плотников Г.К., Пескова Т.Ю., Шкуте А. и др. Основы ихтиологии. Сборник классических методов ихтиологических исследований для использования в аквакультуре. Латвия, 2018. 253 с.

9. Шерман І.М., Пилипенко Ю.В., Шевченко П.Г. Загальна іхтіологія: підручник. Київ, 2009. 454 с.

10. Екологічний стан біоценозів Запорізького водосховища в сучасних умовах [Текст]. О.В. Федоненко, Н.Б. Єсіпова, Т.С. Шрамук та ін. - Д.: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2008. - 277 с.

Допоміжна

1. Загальна іхтіологія: методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 207 “Водні біоресурси та аквакультура” / В.С. Жарчинська, Н.Є. Гриневич, Н.М. Присяжнюк, А.О. Слюсаренко, О.А. Хом’як, О.Р. Михальський, А.М. Трофимчук. – Біла Церква, 2021. – 73 с.

2. Запорожское водохранилище [Текст] / под ред. А. И. Дворецкого, Ф. П. Рябова. - Днепропетровск: Изд-во Днепропетр. нац. ун-та, 2000. - 170 с.

3. Методи гідроекологічних досліджень поверхневих вод / Арсан О. М., Давидов О. А., Дьяченко Т. М. та ін. – К.: ЛОГОС, 2006. – 408 с.

4. Шевченко П.Г., Пилипенко Ю.В. Спеціальна іхтіологія Підручник у 2-х томах (стереотипне видання) видавництво «Олді +» Київ, 2018 том. 1. 268 с, Том 2 -500 с.

5. Шерман И.М., Пилипенко Ю.В. Ихтиологический русско-украинский толковый словарь. Киев, 1999. 272 с.

Інформаційні (Інтернет) ресурси

1. Акліматизація риб URL: <https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u1.pdf>

2. Історія розвитку іхтіології URL: <https://studfile.net/preview/7786755/page:2/>

3. Міграції риб URL: <http://www.zoolog.com.ua/povedinka26.html>

4. Особливості будови риб URL:

<https://subject.com.ua/biology/universal/66.html>

5. Охорона рідкісних і зникаючих видів риб URL:

<https://ru.osvita.ua/vnz/reports/ecology/18910/>

6. Форми тіла риб URL:

https://khr.darg.gov.ua/osoblivosti_formi_tila_u_rib_0_0_0_826_1.html

7. Наукова бібліотека ім. В.І. Вернадського, м. Київ

8. <http://www.fishbase.org/>

9. <http://darg.gov.ua>

Система оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється відповідно до Положення про оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність під час практик; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за курсову роботу; оцінка (бали) за участь в наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій; оцінка (бали) за залік або екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти під час вивчення дисципліни

№ з/п		Оціночні бали	Кількість балів
Т 1	ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ІХТІОЛОГІЮ. МОРФОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ РИБ.		5
Т 2	АНАТОМІЧНА БУДОВА ТІЛА РИБ		10
Т 3	ШКІРА РИБ ТА ЇЇ ПОХІДНІ		10
Модульний контроль (контрольна робота/ колоквиум/ тестування)		5	
Т 4	ОПОРНО-РУХОВА СИСТЕМА РИБ		10
Т 5	СИСТЕМА ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ ТА ТИПИ ХАРЧУВАННЯ РИБ.		10
Т 6	ОРГАНИ ДИХАННЯ РИБ		10
Модульний контроль (контрольна робота/ колоквиум/ тестування)		5	
Т 7	КРОВОНОСНА СИСТЕМА РИБ		10
Т 8	СЕЧОСТАТОВА СИСТЕМА РИБ		10
Т 9	НЕЙРОЕНДОКРИННА РЕГУЛЯЦІЯ ФУНКЦІЙ ОРГАНІЗМУ РИБ		10
Т 10	СПЕЦИФІЧНІ ОРГАНИ ЧУТТІВ У РИБ		5
Модульний контроль (контрольна робота/ колоквиум/ тестування)		5	
ІНДЗ проект з теми Есе з теми		5 5	10
Разом		100	

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіку освітнього процесу. Перескладання модулів, заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами та деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності.

Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної та індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни Іхтіологія.

Протокол № ____ від _____ 202__ р.